

»Čemu pač ta reč?«

Strmel je v dežnik z začudenja polnimi očmi. Kakor gora, tak se mu je zazdel dežnik po dolgem ogledovanju.

Vzdramil je očeta.

»Oče, kaj pa to?« In pokazal je na dežnik.

»Dežnik!« je zagodrnjal oče in zopet zadremal.

Jernej se je nasmehnil.

»Dežnik se imenuje tak kolovrat prečudni . . .«

Nato je kmalu sam zaspal in se še v spanju smehljal. Toda hitro se je prebudil — sanjalo se mu je bilo o dežniku.

Zunaj je bila nevihta. Ploha je sunkoma butala ob okna. Jernej je stopil na prag in je pogledal. Tema vsepovsod, kamor se je ozrlo oko.

Nenadoma se Jernej glasno nasmehne. Odhiti nazaj v sobo po dežnik. In se vrne z njim na plano. Pod neprijazno, jokajoče nebo.

»Pod streho sem, ehej! Kakor da nosim majhno hišo s seboj!« se je zaradoval in je stopil z razprostrtim dežnikom proti hlevu. —

En žar, en udar, en krik . . . Noč in naliv! — Zubelej — plamen —! Dva, tri hipe . . . Odprle so se spet durí v koči, škripaje in okorno.

Oče je planil pred hlev.

»O sveti križ božji! Moj hlev — moj Jernej!« Dežnik je zijal kakor pošast v temno nebo. Lilo je vanj. In na Jerneja je lilo, ki je ležal trd in stegnjen ob dežniku.

Zvonček koze Črnke, ki je zvonil, kakor zvoné zvonovi mrličem, je pa našel bedni oče sedmi dan pod kupom ogorkov in pepela.

To je zgodba o dežniku. Moral sem jo vam povedati.

Prof. Fr. Pengov :

Obrtniki v naravi.

(Nadaljevanje.)

Opazujva, ljubezniva spremljevalka, to mušico-šiškarico na divjem šipku! S strokovnjaškim očescem išče na debelcu pripravne žile, jo nabode s svojim bajonetcem tu in tam, in ko je ranica dovolj velika, spusti vanjo jajčece. Delo je končano. Hitro skupaj orodje in drugam s trebuhom za kruhom! Tako šiškarica prisili en in isti grm, da sezida mnogo zibelk pripravne oblike in velikosti za njeno mladino. Raznovrstne šiške na raznem drevju niso namreč nič drugega kot gnezda raznih šiškaric in drugih mušic. V vsaki šiški leži po eno jajce ali ličinka (oziroma buba). Eno in isto drevo pa ima lahko različne šiške; tako jih poznamo samo na hrastu okoli 32 vrst. Dve različni šiškarici napravita na enem in istem listu tudi dve šiški različne velikosti in podobe.

Ko prileze iz jajčka črvič, ima ondi obenem stanovanje in hrano. Čim raste prebivalec, raste tudi njegova kajžica, dokler ne izleti stanovalka kot prijazna osa-šiškarica skozi majhno luknjico na prosto.

Na listu brogovite pa opaziva lahko 12 do 15 drobnih nitk. Vsaka nitka pa nosi glavico, debelo kot bucika. V teh biserih počivajo zarodki zelenkaste mušice tenčičarice, ki ima silno nežna krilca in zlata očesca. — — —

Ko brije pri nas mrzla burja in zasipava snežni metež sleherni jarek, tedaj pa obletava doli na gorkem jugu krilati naš stavbenik z lastovičjimi krili cvetoče pomarančne in jasminove grme, lovi muhe in mušice po cvetju žlahtnih palm in aloj, pobira afrikanske hrošče raz zlata grozdna razcvetja akacij in mimoz (sramežljivk), pa živi v družbi panterja in žirafe, noja in cebre. Ko gledamo mi skozi okno v puščobno zimsko naravo, tedaj nam pač pride kdaj na misel, kako pravočasno se je umaknila naša mojstrica raznemu zlu, ki ga nam prinaša zima: temi in mrazu, boleznim in slabi volji. Seveda pri tem pa radi pozabljamo, da grozi mali izseljenki tudi na jugu, zlasti na poti tja in nazaj, brez števila nevarnosti. Koliko ostane lastovic na poti vsled pomanjkanja hrane, burja jih pomeče v mokri morski grob, roparicam so dobrodošli plen, poželjivi, lačni in nenasitni Lahi jih pokončajo na stotisoče!

Pa vse te težave mnoge premagajo. Parček je zopet prifrčal v prelepi črno-modri suknjici z rjasto ovratnico in škrici od zadaj v znano šupo. Še so na stropni gredi ostanki lanskega gnezda; treba bo le popraviti, kar je pokvaril čas. Vlažne prsti je dovolj na dvorišču, na vrtu, zlasti pa na vozni cesti. Mala kepica je urno pomešana z lepljivo slino, ki se cedi ravno ob tem času zidarjem obilno iz kljunčkov. Kroglica do kroglice, in kmalu je zopet popolna četrtnina votle krogle na stropu, gnezdo je gotovo, kamen do kamena — palača.

Četudi se zdi naš zidar le preprost delavec in njegova stavba od zunaj raskava in sirova, je vendar od znotraj lepo zglajena in mehko podložena z dlako in perjem.

Na Sundskih otokih, posebno na Javi, živi še bolj čuden zidar, velik kot naša obvodna lastovica (podgrivka ali bregulja) in tej podobna tudi po perju. Pravimo ji salanganana. Ta stavi svoje vile na najnevarnejših strmih skalah, v luknjah in podmolih ob morskem bregu. Poletne pristave so pa iz čiste klejaste slin, ki se cedi ptici v nitkastih svalkih iz dveh podjezičnih žlez.

Te salanganine otroške izbice, prozorne, plitke skledice so posebna slaščica Kitajcem. Pojedó jih na leto do milijona in plačajo zanje do šest milijonov kron, četudi tiči vsa dobrota sluznate žolice edinole v domišljiji »sinov solnčnega kraljestva« in v dobro začinjeni (zabeljeni) omaki, ki jo znajo napraviti rumenokožne kuharice.

Kjer se dela nova stavba, tam morajo biti tudi tesarji. Ti rabijo pa ravne smreke in vitke jelke za svojo sekiro. Zato pa idimo tudi mi zopet v mirni in resnobni gozd!

Poldne je. Nepremično gledajo enolične smreke proti nebu, le sence trepečejo na rdečkastem lubju, in poševni solnčni žarki čarajo čudovite skioptične slike na posamezna debla. Nov svetlobni trak se prikrade izmed vrhov in razsvetli stebre resnobnega gozdnega hrama. Skoro smo pozabili, da je ravnokar odzvonilo »Ave«. Skoro se zdi, da prihajajo duhovi ob mesečini po gluhi gozdni dvorani, da opravijo tiho in nemo svojo pobožnost. Pa zopet se vlije bogato solnčno valovje skozi smrekovo zelenje kot zlati in srebrni zakladi treh modrih iz Betlehema, in v takem trenutku napravi samotni gozd nate vtis, kakor da se je nasmehljaj slovenski trpin, ki je sicer vedno resnega obraza.

Tukaj je mesto, kjer stavi na milijone tesarjev svoje koče!

Na deblo bolehavega borovca je priletel lubadar. Zdaj gloda lubje. Kmalu ga pregloda in izgine izpred naših oči — treba je iztesati še tudi dolg hodnik za lastno stanovanje. Tudi to je kmalu dodelano. Zdaj pa nagloda mati lubadarica ob glavni svoji cesti vse polno manjših stranskih rovvov, položi v vsakega jajcece in zamaši vhod vanj z žaganjem, da se ne prikradejo mladiči v njen lastni rov. Pa tudi zato poskrbi tesarica, da so vsi rovi obrnjeni tako, da bodo mladiči lahko vrtali naprej, ne da bi se srečavali. Treba ji je biti previdni, zakaj če se srečata dva lubadarja v istem rovu, se navadno ne vrne nobeden. Kri mora teči, nesreča je neizogibna — mati jo sluti že naprej. Kdo ji je dal to slutnjo? . . .

Jajčeca se spreminjajo v rumenkaste črviče, ki rijejo dalje v svojih cestah, ne da bi zadevali kdaj ob sosednji rov.

Kako čudovito fine čute morajo imeti pač mali, še negodni tesarji, komaj še obrtni učenčki, da se izognejo drug drugemu, ko jih vendar dolbe večkrat do 70.000 naenkrat svoje pogubne podkope (mine) pod skorjo enega in istega drevesa! — —

(Dalje prihodnjič.)

»Pa še kolimo!«